

La il·lustració que reproduïem junt amb el conte de ciència-ficció d'Avel·lí Artís-Gener, publicat al número 2 de (ciència), setembre del 1980, és original de Sarah Landry (Edward O. Wilson: *Sociobiología, la nueva síntesis*, Barcelona, Ed. Omega, 1980).

Volem manifestar el nostre més profund agraïment al Museu Geològic del Seminari Conciliar de Barcelona, en la persona del seu director Lluís Via i Boada, per la donació a (ciència) de la col·lecció completa de la primera revista «Ciència» (1926-1933).

La revista (ciència) ha iniciat l'esforç de mostrar la seva existència en diverses ocasions. Així es féu una presentació del número 1 a l'Escola d'Estiu de Rosa Sensat, a Bellaterra (Barcelona), amb la participació de Joan Oró, Antoni Lloret i el nostre director. Després se'n féu un altra presentació a la Universitat Catalana d'Estiu a Prada de Conflent. La revista acudí després a Reus per ser present en l'onzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana. Hi ha previst en aquests moments un acte a la facultat de ciències de València el dia 24 d'octubre, a part d'altres iniciatives semblants a diferents indrets dels Països Catalans.

A partir d'aquest número introduïm el *foliat de volum* que no havia aparegut per raons tècniques en el número 2 de la revista. Malgrat tot creiem que és una eina imprescindible per a confeccionar en el seu moment un índex anual dels treballs apareguts. El foliat apareix junt al mes separat per una barra.

Una carta de Núria Pi-Sunyer de Carrasco ens permet rectificar una sèrie d'errors apareguts a un peu de fotografia del número 2 de (ciència). Es tracta de la fotografia reproduïda a la pàgina 28, que fou presa en un sopar l'any 1934 a l'*Ajuntament de Barcelo-*

na. Les persones que hi apareixen són, assegudes, d'esquerra a dreta: *Carme Cuberta*, esposa de Carles Pi i Sunyer, la *Sra. Meyerhoff*, la *Sra. Ochoa* i *Carme Bayo*, esposa d'August Pi i Sunyer. Drets, d'esquerra a dreta: *Cristià Cortés* i *Lladó*, A.V. Hill, que fou premi Nobel de Fisiologia l'any 1922. Finalment el darrer a la dreta és *Rosend Carrasco* i *Formiguera*. Per altra banda cal rectificar també que el nom correcte és *Pi i Sunyer* i no *Pi-Sunyer*.

(ficció)

EL TREN

per Josep Elias

Josep Elias (París, 1941), poeta, escriptor i traductor. Ha publicat els següents llibres de poesia: *Cruzar una calle por escaparse de*

casa (1968), *Per un duch Bach escriví música d'orgue, a Weimar* (Premi Carles Riba 1970), *Veinte boyards papel maíz* (1974), *Ideari a*

la recerca de la fruita tendra (1975). El 1977 publicà un llibre de contes: *La dona del capità*. Des del 1973 viu a Cadaqués.

Són com petits pilots de matèria renegrida, greixosa. S'escampen immòbils, una mica pertot, a l'andana, a la cantina, al departament d'equipatges. Tenen una aparença inofensiva, gairebé eventual, com minúsculs accidents que no trenquen l'harmonia de la tarda. El cel és blau. El sol llueix amb una força arcaica. Com si calgués establir altre cop l'esmerç del temps. Paradoxalment, però, tot ha esdevingut abstracte per manca d'una consciència existent que es plantegi ni que sigui a si mateixa. Dos dels petits pilots semblen creuar-se a la porta dels urinaris. L'aire encara put lleugerament.

Quan el tren arriba, ja ha rebut comunicació de l'estat d'emergència. Cal evitar esveraments, no seguir endavant ni deixar sortir la gent de l'estació fins noves ordres. Es produeix aleshores l'escena que tants de cops s'ha repetit al llarg de la història. Una corrua d'ombres, afarcellades i porugues, s'encarrilen cap a la sala d'espera; n'hi ha qui, potser per un atavisme ja molt llunyà, xerrotegen descabdellant especulacions. Entre ells s'imposa un jove de bona presència, elegància estàndard, veu decidida, faccions vulgars, sensibilitat poc partidària de sorpreses. Fa valer un carnet, el branda davant dels nassos del cap de tren que es grata el cap, més amoïnada pel record, o potser perquè aquesta trigança ha de repercutir en el seu sou. El cap de tren, en realitat, mai no ha volgut ser cap de tren. El mal és que ja no recorda el que volia ser. De manera que no sap resistir-se a l'empenta del jove amb carnet, que s'ha enfilat a un banc i engega el discurs:

«...el país rebutja aquesta agressió inqualificable... Aviat el govern dictarà les mesures necessàries... Mentrestant hem de mantenir l'ordre i ser conscients dels nostres deures de ciutadans...»

Ha parlat amb una energia de la qual treu orgull, potser perquè mai no l'havia poguda palesar, tot i que de molt ençà n'esperés l'ocasió; ha

notat entre la multitud algun o altre llambrec que ell voldria d'admiració i que sols és beneiteria, però certament feia goig tan enardit damunt del banc, encara que només repetia els tòpics del manual. Ell mateix s'ha sentit com una flamarada endins i ara es demana si ha assolit un parangó amb aquelles antigues actituds tribunicies, les que il·lustren el manual. Potser hauria d'haver parlat de lluita de classes però el terme no li agrada, el troba un xic anacrònic; malgrat tot, si aquest és un moment històric, ell l'ha d'aprofitar.

Això sí, es proposa de ser conseqüent.

El sobta sentir una veu molt a prop, una veu que ha dit:

—Hi ha d'haver alguna manera de sortir d'aquí.

És una noia, du una brusa blanca. No pas espantada, ni tampoc impertinent, de manera que el jove es desconcerta una mica.

—Com?

—Dic —repeteix la noia amb paciència— que hi ha d'haver alguna manera de sortir d'aquí.

El jove creu entendre el que passa i adopta una expressió impassible.

—No s'esveri —diu.

—No m'esvero.

La noia sap que ja no treu cap a res esverar-se.

—Sí, és clar —admet el jove, refent-se el nus de la corbata—. De fet, el tren funciona. Tot funciona, això és el que és estrany. Però no hi pensi, hores d'ara ja hi ha responsables que miren de solucionar la situació.

—Com vostè?

—Com jo, per exemple... Au, senyoreta, vagi a la sala d'espera. La noia el fita, lassa. Va per explicar que ella no suporta les sales d'espera, es repensa, gira cua, passeja per l'andana, distreta, sense fer cas. Voleu creure que això no és burlar-se d'un principi d'autoritat? Mig ofès, el jove salta del banc, crida: eh! i es topa altre cop amb el cap de tren que, tot neguitós, ve a dir-li que, bé o malament, la gent ja és encabida a la sala d'espera i que què hem de fer. Amb tota evidència, el cap de tren du un trontoll molt poc digne, mal avesat a la circumstància; la meva tasca prioritària, pensa el jove deixant de banda la noia, és tranquil·litzar-lo, enfortir la seva posició. I comença a engegar-li un altre discurs.

—Sí, company —interromp l'altre—. Però ara, què passarà? Com hem de viure?

—Ja ho veurem. De moment resistir, sempre resistir.

—Oh, resistir, això prou. Ja hi estem acostumats.

—Doncs aquesta és la nostra línia. Vostè no afluixi. Jo vaig a examinar l'estació, vejam si trobo més indicis.

—Vol més indicis que aquests? —diu el cap de tren esporuguit, assenyalant els petits pilots renegrits i greixosos.

—Company —talla el jove amb una fermesa gairebé majestuosa—, vostè ha de complir les seves funcions i no pensar en res més. Avui, mantenir la disciplina resulta essencial. De passada, em permeto de fer-li notar que aquella noia que es passeja encara no ha entès la necessitat de les nostres mesures. Encarregui-se'n, i vagi amb compte que em sembla que és del morro fort.

I ja tenim el cap de tren darrera la noia, a desgrat, que no està per noies, atuit com se sent per la magnitud del desastre, i alhora un poc perplex de pensar que tota la seva vida ha viscut sense preveure'l i ara se'l troba a sobre. Potser ha viscut massa atrapat per les obligacions del tren? Potser, tanmateix, s'ha abstret deliberadament en la monotonia còmoda d'aquestes obligacions per defugir altres trifulgues? La sensació catastròfica que ja és massa tard desfà la possibilitat de respondre's i mecànicament camina seguint la noia, aclaparat, xinollat, tot just rumiant que quines coses s'inventen per fer mal a la gent. Certament també podria rumiar que potser els qui se les inventen no ho fan amb aquesta intenció i que són altres estaments, més pragmàtics, els que utilitzen els invents amb finalitats molt diverses, però llavors el cap de tren voldria entendre com és que aquests que inventen es deixen arrabassar així llurs coneixements; arribat a aquest punt, assimilar o senzillament interpretar les dicotomies que es poden produir a les ments dels qui inventen, és una cosa que sobrepassa la bona voluntat del cap de tren, i de qualsevol persona que freqüenta balls de patxada, potser en realitat perquè no hi ha un interès excessiu a aprofundir qüestions que de bell antuvi semblen tan particulars; quina connexió pot existir a més entre els uns i els altres si els llenguatges són diferents? I a sobre, la noia l'envia a fer punyetes.

Mentrestant el jove tafaneja.

Ha entrat a l'oficina del cap d'estació. També al taulell hi ha un d'aquests embalums renegrits i greixosos. I un altre a la cadira davant de l'aparell telegràfic. El jove ho inspecciona tot, posant expressió d'enúig. És d'aquestes persones que s'arriben a creure les cares que han de posar. Comprova que l'aparell funciona, funciona així mateix el rellotge electrònic, i la computadora, i el sistema d'alarma. Que

(Foto: Centre de Documentació Jueva Contemporània.)

estrany, mormola, que estrany. Entra a l'habitació del costat. Al primer cop d'ull la veu buida, però de seguida s'adona amb certa repugnància de quina funció compleix; ja havia sentit rumors del control exercit a les estacions i tanmateix, per una simple adequació de la lògica, no arriba a indignar-se. Només hi ha una cadira enmig i, al sostre, un focus potent que cau sobre la cadira. Llavors descobreix un home amb americana de vellut que mira per la finestra.

—Ep! d'on surt vostè?

—Antigament, aquí hi hauria vinyes, olivedes, conreus...

—Sí, però vostè d'on surt!

—No cal que cridis, que ja et sento —diu l'home de l'americana, girant-se. Deu tenir uns quaranta anys, i faccions cansades que resten mig amagades per la penombra—. He baixat del tren, com tothom.

—Per què no és a la sala d'espera?

—Perquè sóc aquí. Tampoc no és que sigui gaire agradable.

—Com se diu?

—Bracons... Que ets de la pasma?

—No, no... El que passa és que m'encarrego de l'ordre.

—Si fa o no fa, ve a ser el mateix.

—Escolti, després d'una catàstrofe com aquesta...

—Quina catàstrofe?

—Oh! Que no se n'adona?

—Sí —diu Bracons mirant-se'l amb mala llet.

—És... és brutal. No ha sentit la ràdio abans que callessin?

—No escolto mai la ràdio.

—Ara ho entenc! Sàpiga que ens volen exterminar. Apa, vingui a la sala d'espera que des d'allí ens organitzarem.

—Ja he viscut prou organitzat, jo. No penso anar a la sala d'espera, ni pujar al tren, ni res.

—I si tornen?

—No. No tornaran. Ja han fet el que havien de fer.

—Veig que a vostè tot això no l'afecta massa —diu el jove amb severitat—. És un problema de nivell de consciència. Però l'avisó que boicotjar la defensa podria sortir-li car en aquests moments.

—Som al lloc ideal per a fer aquesta mena d'advertències.

—Bé... perdoni. Suposo que sí que l'afecta. Tan de sobte...

—Nyââââ.

—Que no. Que no ha vingut tan de sobte.

—Vostè creu? Home, és cert que estàvem avisats i que les relacions diplomàtiques eren una mica tenses. Però miri —i el jove adopta un to confidencial, donant-se un pèl d'importància sense voler—, jo escric als diaris, sap, i allí estem al corrent de tot l'entrellat, de tots els tripijocs.

—Ja veus.

—Sí. Fins recordo que...

—Calla. No m'interessen els teus records.

—Escolti!

—Escoltar què? No pensaràs, hores d'ara, repetir-me les tafaneries que corrien pel diari, eh?

Per primera vegada el jove acota el cap, moix. Bracons es gira altre cop de cara a la finestra. Davant seu s'estén una planúria erma, delimitada per siluetes industrials. A la dreta s'obre la terrasseta de la cantina, on increïblement encara s'alça una figuera venerable que tanmateix ja fa anys que no dóna figues. A l'ombra de la figuera hi ha una taula amb un escampall de cartes a mig jugar. Quatre pilots renegrits i greixosos ocupen les cadires. Estirant el coll, Bracons veu que el jugador de la dreta té tres manilles. Malaguanyades, pensa. Després bada-lla, un poc nerviós, i es disposa a enfilar-se a la finestra.

—Jo toco el dos —diu.

—Se'n va? A on?

—No ho sé. No és que em faci gaires il·lusions.

—Però si ens l'estem jugant!

Bracons se'l mira. Se li ha accentuat el cansament a les faccions. Pensa que el seu joc és tan diferent que no val la pena d'explicar-lo, tot això suposant que quedi temps per a jugar. Es demana si aquest jove se l'ha jugada algun cop. Es demana què és el que s'estan jugant exactament. Pensa en les tres manilles. Recorda una noia que potser ja no existeix. Se li acut que ara li aniria molt bé un traquet de whisky. Es demana si aquest jove serà abstemi, en té tota la pinta.

—Bé, adéu.

—Esperi! No se'n pot anar... L'acusaran de desertor!

—Ves, quants maldecaps.

—No se'n pot anar! No... Esperi! Baixi! Crearem un comitè d'acció... Vostè serà un dels responsables!

—Jo?

Bracons va per riure-li als nassos quan entra el cap de tren, adelerat.

—Company! Company, vingui!

—Què? Què passa?

—Una dona! Hi ha una dona que acaba de tenir un nen! Ha parit a la sala d'espera...

—I vostè què hi fa aquí? —diu el jove recuperant la seva autoritat—. Hauria d'estar ajudant la mare.

—Sí, però és que el nen ha nascut amb les cames tortes i clapes a la pell, i la gent està furiosa...

—Malament —gemega el jove que ja comença a estar una mica tip. S'imposa, però, el sentit del deure—. Miri... Serenitat, sobretot serenitat... Vostè vagi i tregui la mare i la criatura, els fica on pugui, la qüestió és que no esvalotin. Ja li pot dir a aquesta pobra dona que rebrà una indemnització. Ara es tracta de protestar per la nova víctima.

Vaig al telègraf, vejam si comunico amb algú. I vostè, corri!

—Sí, company, de seguida. I qui li ha de donar la indemnització?

—Què s'empatolla? Qui sigui! Au, corri!

Bracons queda sol, mig enfilat a la finestra, amb unes ganes terribles de dormir i d'oblidar-ho tot. No tanca els ulls. Ha vist algú. Ha vist una ombra curiosa que s'acosta, que camina a sotragades, cara de fura, llargarut, mig encongit, fort, sense afaitar, clavell al trauc, roba tronada, espartenyets i caliquenyo a l'orella. Quan veu en Bracons, li fa l'ullet.

—Salut. Què, prenent la fresca? Manoi, quina fresca.

—Salut. Qui sou?

—Sóc el Sapastre. També em diuen en Pallanga. Em diuen moltes coses i els deixo dir, vejam si encerten.

—Encerten?

—Psè, i jo què sé. Cadascú veu les coses a sa manera. Si se les creuen, jo no m'hi fico.

—Viviu aquí?

—Visc en remull. Coses que passen. Abans, ja no sé quan, era camàlic. Primer duent mobles, i era distret. Els rics convidaven a una copeta, donaven propines, eren senyors. Em tustaven l'esquena. Ets un bon noi, em deien, i jo content. Després s'acabaren els mobles. Només bidons, caixes d'armes. Qui'm va parir. Ho he deixat córrer.

—I ara què?

—Ja us ho he dit. A remullar-me. Cada matí em capbusso i em passo hores sota l'aigua. Recollint algues, de les que serveixen per a les sopes i les croquetes. Tant se m'en fot, però allí baix, com un submarí, m'hi entretinc, i paguen bé.

—I si anéssim a la cantina?

—Ah, burrango! Vós sou dels meus! A més tinc gana. Avui, amb tot el que passa, la dona no m'ha preparat el dinar.

—És llàstima que aquesta figuera...

—Sí, és llàstima. Una figuera d'abans, diuen. Ja la tinc vista. Eren bones les figues. Avui ningú no en menja. I arengades tampoc. I pernil tampoc. Ni els rics en tasten. Avui mengem merda. Jo mateix, veieu, el fotut és que jo mateix m'hi he acostumat. I què has de fer, em deia la dona, tot són lleties. Lleties de llauna, la gran troballa. Uix, quin fàstic al començament. Per a esmorzar, la dona em preparava una llauna de lleties. Fillet, no hi ha res més, deia la pobra. I per a dinar, una llauna de lleties. Cada dia, cada dia. Vatua el món. I per a sopar, sabeu què?

—Lleties, suposo.

—Justa la fusta! Ja sabia jo que ens tornariem boigs. Lleties de llauna! I escolteu, tant se val que duguin etiquetes diferents, com si fos tonyina, o foie-gras, o maionesa. Sempre són lleties.

Entren a la cantina. Hi ha un silenci absolut. La muda animació de les taules delata que el trencament ha estat sobtat. El Sapastre té una mica de basarda. No es troba a gust. Remuga. Bracons, evitant de trepitjar un altre pilot renegrit i greixós, atrapa una ampolla i dos gots. El contacte de la mà amb el vidre el fa pensar que ell encara és viu, però què voldrà dir viure a partir d'ara? Bracons, que sempre ha reduït la pròpia existència a una solitud esquerpa, sent de cop la feblesa de necessitar companyia. Sap, però, que és una feblesa i mira de rebutjar-la.

—Sortim a l'andana —diu secament.

—Sí, millor.

Seuen a un banc, sota un cartell que anuncia eleccions. Més enllà, passeja la noia.

—I la dona, on la teniu? —demana Bracons cercant la xerrera de l'altre en un intent de foragitar fantasmes.

—Oh, no en queda gran cosa. Una muntanyeta negra coberta de pols, una tifarada com totes aquestes que ens volten. No sé pas què pensar. Mala reira, i per això els paguen els estudis a tots aquests savis? És clar que potser sigui per això precisament, però no hi veig la gràcia.

—i vós, com us n'heu sortit?

—Ves, la cosa de la feina. Com cada matí, he anat a la factoria, he agafat les ampolles d'aire, la bossa i m'he capbussat. M'hi he estat més hores del compte, vejam si trobava ostres, que després jo faig els meus

negocis d'amagatotis, però ca, ja no en queden, ja no queda res al mar. Tot plegat que torno, trec el cap i de seguida, quina pudoor! La mare del Tano, quasi em desmaio! Com que sóc fort, tiro endavant. Crido, i res. Aquí què cony passa? Vaig al dipòsit i deixo les algues. Veig l'encarregat, bé, els residus, empastifant el terra. He aprofitat per a fotre un parell de tovalloles. Noves de trinca. Al carrer, igual. Molta pudor, i ni una ànima. Cagallons d'aquests, tants com vulgueu.

No me'n sabia avenir. I encara no m'havia cruspit les lleties.

—I ara què fareu?

—El Sapastre no diu res. Pesca el caliquenyo i l'encén amb parsimònia. És evident que rumia la resposta.

—Què us diré —diu finalment—. Em sembla que això de collir algues, aquí s'ha acabat.

Mira de reüll en Bracons per veure com reacciona. En Bracons coneix prou els motius d'aquesta desconfiança i espera.

—Sí —parla lentament el Sapastre—, aquí s'ha acabat. Aquesta estació està trufada de micros com a tot arreu però ja no serviran de res. I vós, potser us han enviat per comprovar els resultats del diguem-ne experiment.

—No cal que m'expliqueu res si us reca.

—No, no em reca. Si m'ensumés que m'heu de perjudicar, ves, us mataria i tal dia farà un any.

Calla. Pipa del caliquenyo amb una delectació un poc cínica. El sol allarga les ombres dels pilots a l'andana i, per un instant, tot resulta indiferent.

—Vegeu —segueix dient el Sapastre—, si he vingut a l'estació ha estat per agafar un tren i marxar, marxar lluny cap al nord. Aquí em migraria. Tant de silenci només cria desesperació. Aquesta terra nostra l'han creamada. L'han anat fent malbé a poc a poc i a la fi l'han cremada. Ara, la faran servir per abocar-hi totes les escombraries que sobrin a altres llocs. Serà el cul del món. Un cul que creix, que s'infla, que ves-sa. Al nord, en canvi, és net, hi ha ordre. I l'ordre vol gent com jo, amb força als braços, que no es compliqui la vida. Que penseu que això que ha passat aquí passaria a Alemanya? Mai!

—No ho sé.

—Mai vos dic!

—A Alemanya també menjareu lleties.

—Lleties? I doncs vinga, m'hi lleparé els dits! Que no en faltin, que jo ja m'espavilaré. Mireu, tot el que fem, que a nosaltres ens sembla tan important, tot el que fa fins i tot la gent que té estudis, els de dalt decideixen per a què serveix, i a callar! No els fotarem pas. Són molt amunt. Si ni tan sols sabem qui són. De vegades em demano si no seran marcians. Jo crec que...

—Hi ha un tren que segurament sortirà d'aquí poc.

—Ah, doncs l'aprofito. Sé fer de mecànic, potser interesso. O les senyores. N'hi ha que paguen bé. Què, no us animeu i marxem junts? Aquí solet agafareu tristor.

—No. De moment, no.

—Ah, bé. Ja sabreu el que us feu. Amb aquest tuf que corre... Penseu que aquí, aviat escombraries. El cul del món, ja ho veureu. Regalims i regalims. Grandiosos, apoteòsics, simfònics. En confiança, us diré que em quedaria si me'ls deixessin dirigir, com un director d'orquestra. Ànsia manela, m'enfilaria a dalt d'un turó i TATATATXIM, TATA-TATXAM!... Bah, cabòries. Al nord. *Guten Morgen, rechte hand, die kirche, Ich habe nichts gebort*, i sobretot *verboten*, molt de *verboten*. Ja veieu si estic preparat.

—Perdreu el tren.

—Sí, sí, ja me'n vaig. Segurament us destorbo, que deveu voler lligar aquella noieta que passeja sola. Fa estona que la mireu, us he clissat, i perdoneu la franquesa. Apa, adéu Andreu.

Bracons arronsa les espatlles mentre l'altre s'allunya amb el seu caminar amfibòlic. No és pas veritat que guaités la noia, i pensa que el comentari del Sapastre respon a aquest convencionalisme, tan actual, entre alcavot i fatxenda que sovint usaven els seus companys d'oficina. Pensa llavors que aquests companys no els tornarà a veure mai més, i d'alguna manera això l'ànima i enceta l'ampolla de whisky que ha arrellegat a la cantina.

Després observa la noia. Potser que li oferís un whisky?

Un cert enrenou li arriba de la sala d'espera. Torna a arronsar les espatlles, ja no n'ha de fer res, de la sala d'espera. Aixeca un braç amb intenció de cridar la noia però de cop la seva visual queda tallada per l'aparició imprevista del jove d'abans que es planta enmig de l'andana amb capteny napoleònic. Com de costum, quan fem un gest, ens exposem a reaccions diverses que no són sempre les que voldríem, i així qui s'acosta és el jove, no la noia.

—Ah, Bracons... Aquest cap de tren és un tou. Per sort, una cooperació inesperada ha restablert la disciplina.

—I què.

—Home, que tot s'arregla. Aviat arribaran ordres, arrencarem i crearem un focus de resistència. No té ganes d'apuntar-se?

—No.

—Miri, la constitució d'una nova realitat exigeix múltiples negociacions. La nostra idea podria forçar les coses, però hem d'evitar maximalismes que ocasionin qualsevol involució. Ens esperen conjuntures de consens. Tanmateix, és un deure ineludible assumir les nostres directrius històriques. Que m'entén?

—No.

—Sí, home. Com si diguéssim, la unió fa la força.

—Ah, la força... La força de qui?... Au, deixa'm tranquil.

—Bracons, no faci el ronso —diu el jove amb impaciència—. Aquí sol, com se les apanyarà? La ràdio ha dit que per aquesta contrada s'ha extingit tota forma de vida. Serà com la lluna, seca, inhòspita.

—Ves, com si fos molt diferent d'abans.

—Abans això era un centre de treball, amb subministraments, organització, energia...

—Que m'has de dir res més?

—Ai, senyor, que n'és de tossut! Però, per curiositat, què farà?

—La teva curiositat me la porta fluixa.

—Sí, però què farà, què farà?

—Faré... Faré... Té, faré flabiols!

—Flabiols! Ja m'ho figurava.

—Què va. A tu mai no se t'hagués acudit.

—Vull dir que ja em figurava que em sortiria amb un estirabot. Flabiols! És impossible. No trobarà ningú qui els hi compri. Es morirà de gana.

Bracons es gira d'esquena, se separa unes passes. El jove li corre al darrera. Esbufega.

—Escolti, jo... Jo no estic en contra dels flabiols. Els flabiols també són... positius... Quan hi ha algun congrés, algun aniversari, a la gent li agrada ballar... I després... després la música es pot gravar en disc... Escolti, si vol jo el puc col·locar a una fàbrica d'instruments musicals que conec...

Estan tots dos palplantats enmig de l'andana, enmig dels pilots renegrits i greixosos. Es miren amb ràbia.

—Tenim problemes molt immediats! —gairebé crida el jove.

—Noi, em sembla que no són els mateixos.

No sabrem mai què hagués passat perquè en aquest moment es torna a presentar el Sapastre. Du la gorra i la pistola del cap de tren, i ve tot excitat.

—Patró! Patró! —diu el Sapastre— Acaben de trucar manant que el tren arrenqui d'aquí un minut!

El jove té un surt, fuig corrents cap a la sala d'espera. Bracons i el Sapastre es fiten ambdós amb expressió sorneguera.

—Vós deveu ser la cooperació inesperada —diu Bracons.

—Vatua l'ase, no és més que un manefles, però per ara em convé seguir-li la veta. Heu vist quina gorra més bufona? Estic fet un castigador!

Se sent el xiulet del tren. La gent va pujant als vagons, resignada. Puja també el Sapastre, que fa un gest de comiat, mig burleta, mig entristit. El sol ja es colga darrera les muntanyes. L'aire té la suavitat daurada de les tardes d'estiu, una mica irreal. El tren arrenca. El jove ha estat el darrer a pujar, d'un salt. Des de l'estrep crida Bracons:

—Si tinguéssis temps, ja el faria anar dret!

Bracons el saluda amb la mà, flemàtic. El tren se'n va. Llavors s'adona que té la noia al costat.

—Hola.

—Hola. No m'agradava aquest tren.

—A mi tampoc. Vols una mica de whisky?

—Ara no. He estat pensant...

—Què —diu Bracons encuriosit.

La noia s'apropa a un dels pilots. El flaire, el toca.

—He estat pensant que aquesta matèria podria servir d'adob per a la terra. Jo treballo en uns laboratoris i hi entenc una mica...

—Ai ai ai —s'espanta en Bracons, que es veu venir coses que no esperava.

—Sí —diu la noia, tota seriosa—, ho podríem provar, no et sembla?

Allí dins he vist un carretó i unes pales. Podríem provar-ho...

Bracons es grata el cap, indecís. La noia insisteix, amb un somriure.

—D'acord —sospira Bracons—. Però sense exagerar, eh? Sense exagerar.

(Josep Elias)

LIBROS GG

Colección Tecnología y Sociedad

Michel Bosquet
(André Gorz)

Ecología y Libertad

David Elliott/Nigel Cross
**Diseño, tecnología y
participación**

Nigel Cross/David Elliott/
Robin Roy
Diseñando el futuro

David y Ruth Elliott
**El control popular
de la tecnología**

Colección Tecnología y Arquitectura Serie Construcción alternativa

Patrick Bardou/
Varoujan Arzoumanian
Arquitecturas de adobe

Patrick Bardou/
Varoujan Arzoumanian
Sol y Arquitectura

Jean Louis Izard/
Alain Guyot
Arquitectura bioclimática

Ministère de l'Équipement
Direction de la Construction
**Rehabilitación
de la vivienda
Guía práctica**

**Editorial
Gustavo Gili, S.A.**